

» ministrare matrimoniave solem-
 » nizare, non habita super his
 » parochialis Presbyteri licentia spe-
 » ciali..... praesumpserint, excom-
 » municationis incurrant senten-
 » tiam ipso facto, per Sedem Apo-
 » stolicam dumtaxat absolvendi,
 » quos etiam locorum Ordinarii,
 » postquam de hoc eis constiterit,
 » excommunicatos faciant publice
 » denunciari, donec de absolutione
 » ipsorum eis fuerit facta fides? »

Respondemus, hanc excommuni-
 cationem latam fuisse in solos re-
 ligiosos; quare hi tantum, non Pre-
 sbyteri saeculares eam incurrerent.
 Attamen nec religiosi eam incur-
 runt, quia in Constitutione *Aposto-*
licae Sedis renovata non fuit.

Porro qui latum decretum trans-
 grediatur, suspensione afficitur:
ipso iure tamdiu suspensus ma-
neat.

Quid autem? Num ne ab officio
 tantum, vel etiam a beneficio?

Et quidem Doctorum sententiae
 discrepant. Suaresius *Disp. 31,*
Sect. III, n. 18, quem inter Com-
 mentatores Piana Constitutionis
 sequuntur Patavinus et De Varceno
 et alii, docet, suspensionem hanc
 esse ab officio tantum. « Censeo igi-
 » tur illam esse suspensionem ab
 » officio Sacerdotali, vel ad sum-
 » mum a munere Sacerdotali; quia
 » iuxta communem intelligentiam
 » canonum ex materia subiecta de-
 » terminatur poena, ut in eo quis
 » puniatur in quo deliquit. »

At contrariam sententiam defen-

dunt, alios inter Bonacina *Disp. III,*
Q. III, Punct. V, n. 7, qui scri-
 bit: « Suspendio quam incurrit Pa-
 » rochus vel alius Sacerdos assi-
 » stendo matrimonio, aut benedi-
 » cendo absque Parochi licentia,
 » totalis videtur; consequenter sus-
 » pendit ab officio et beneficio.
 » Ratio est, quia Concilium abso-
 » lute loquitur; suspensio autem
 » absolute lata et absolute et genera-
 » liter intelligenda est; consequen-
 » ter est totalis, et suspendit ab
 » officio ordinis et iurisdictionis et
 » a beneficio. »

Nos arbitramur a Suaresii sen-
 tentia non esse recedendum 1. qui-
 dem quia ratio legis poenalis intel-
 ligendae ex subiecta materia vera
 est atque legitima, consequenter
 Tridentinum Caput eiusmodi cri-
 terio esse dimetiendum. 2. Quia
 exinde corruius validius adversario-
 rum argumentum in eo positum
 quod Concilium Tridentinum abso-
 lute loquatur, si enim poena illata
 determinatur ex subiecta materia,
 Concilii Tridentini loquendi ratio
 absolute spectanda non est, sed re-
 late ad poenam admissam, quam
 officii est; ideoque suspensio illata
 unicum spectabit officium, non or-
 dinem.

3. Quia doctores plurimi, iique
 praestantissimi nostram sententiam
 defendunt; ideoque munitur pro-
 babilitate extrinseca. Sed muniri
 etiam probabilitate intrinseca ex
 ipso Bonacina probamus qui *loc. cit.*
 loquens de Suaresii sententia eam

probabilem vocat: « Probabilis ta-
 » men etiam est opinio Suaresii
 » (et aliorum) asserentium istam sus-
 » pensionem suspendere solum ab
 » officio Sacerdotali, quia ex con-
 » sueta canonum praxi poena de-
 » terminatur iuxta subiectam ma-
 » teriam. » At sententiam vere pro-
 babilem ab censura incurrenda exi-
 mere doctores affirmant.

4. In casu insuper praesenti lex
 odiosa est, et interpretationem Sua-
 resii patitur; at in lege odiosa quod
 minimum esse sequendum iuris re-
 gulae docent. Concludimus igitur
 Tridentinum Decretum transgre-
 dentes una suspensione ab officio
 percelli.

III. Quantum ad durationem hu-
 ius suspensionis lex est aperta;
 durabit enim usquedum Sacerdos
 vel Parochus delinquens non ab-
 solvatur ab Ordinario eius Parochi
 qui matrimonio interesse debebat,
 seu a quo benedictio suscipienda
 erat. Porro diximus non de iure,
 sed iuxta receptam consuetudinem
 matrimonia benedici a Parocho mu-
 lieris. At posse benedici etiam a
 Parocho viri notum est, sicut no-
 tum est de more benedictionem
 nuptialem, si danda est, impertire
 Parochum qui matrimonio assistit.
 Ut itaque in re certam normam
 tradamus, matrimonio assistere de-
 bebat, et nuptiae benedicendae
 erant a Parocho illo, apud quem
 matrimonium celebrare sponsi de-
 creverant. Quod si id nondum de-
 crevissent, iuxta consuetudinem,

matrimonium celebrandum erat
 apud Parochum mulieris, ni aliud
 obstitisset, ideoque absolutionem a
 suspensione petendam esse ab Or-
 dinario Parochi mulieris.

CAPUT IX.

Suspensione afficiuntur Episcopi
concupinarii.

Sessioe XXV, Cap. XIV de Re-
form. Tridentini Patres in turpis-
 simum concubinitus crimen poe-
 nas statuere. De Episcopis postrema
 Capituli parte locuti sunt; attamen
 universum Caput hic transcribere
 iudicamus ut omnes intelligant
 quantopere Ecclesia eiusmodi cri-
 men in clericis detestetur, quanta
 severitate illud punire satagat,
 quantaque auctoritate illud pu-
 niendi Episcopos instruxerit.

« Quam turpe, inquit Patres,
 » ac clericorum nomine, qui se di-
 » vino cultui addixerunt, sit indi-
 » gnum, in impudicitiae sordibus
 » immundoque concubinitu versari,
 » satis res ipsa communi fidelium
 » omnium offensione, summoque
 » clericali militiae dedecore testa-
 » tur. Ut igitur, ad eam quam decet,
 » continentiam ac vitae integrita-
 » tem ministri ecclesiae revocen-
 » tur, populusque hinc eos magis
 » discat revereri, quo illos vita
 » honestiores cognoverit: prohibet
 » Sancta Synodus quibuscumque
 » clericis, ne concubinas aut alias
 » mulieres, de quibus possit ha-

» beri suspicio, in domo vel extra
 » detinere, aut cum iis ullam con-
 » suetudinem habere audeant; alio-
 » quin poenis a sacris canonibus
 » vel statutis Ecclesiarum impositis
 » puniantur. Quod si a superioribus
 » moniti, ab iis se non abstinue-
 » rint, tertia parte fructuum, ob-
 » ventionum ac proventuum bene-
 » ficiorum suorum quorumcumque
 » et pensionum ipso facto sint pri-
 » vati, quae fabricae Ecclesiae aut
 » alteri pio loco arbitrio Episcopi
 » applicetur. Sin vero in delicto
 » eodem cum eadem vel alia fe-
 » mina perseverantes secundae mo-
 » nitioni adhuc non paruerint, non
 » tantum fructus omnes ac pro-
 » ventus suorum beneficiorum et
 » pensiones eo ipso amittant, qui
 » praedictis locis applicentur, sed
 » etiam a beneficiorum ipsorum
 » administratione, quoad Ordina-
 » rius, etiam uti Sedis Apostolicae
 » delegatus, arbitrabitur suspen-
 » dantur, et si ita suspensi nihilo-
 » minus eas non expellant, aut
 » cum iis etiam versentur, tunc
 » beneficiis, portionibus, ac officiis
 » et pensionibus quibuscumque ec-
 » clesiasticis perpetuo priventur;
 » atque inhabiles ac indigni qui-
 » buscumque honoribus, dignitati-
 » bus, beneficiis ac officiis in po-
 » sterum reddantur, donec post
 » manifestam vitae emendationem
 » ab eorum superioribus cum iis
 » ex causa visum fuerit dispen-
 » sandum. Sed si postquam eas
 » semel dimiserint, intermissum

» consortium repetere aut alias hu-
 » iusmodi scandalosas mulieres sibi
 » adiungere ausi fuerint, praeter
 » praedictas poenas excommunica-
 » tionis gladio plectantur. Nec
 » quaevis appellatio aut exemptio
 » praedictam executionem impe-
 » diat aut suspendat, supradicto-
 » rumque omnium cognitio non ad
 » archidiaconos, nec decanos aut
 » alios inferiores, sed ad Episcopos
 » ipsos pertineat, qui sine strepitu
 » et figura iudicii et sola facti ve-
 » ritate inspecta procedere possint.
 » Clerici vero beneficia ecclesiasti-
 » ca aut pensiones non habentes
 » iuxta delicti et contumaciae per-
 » severantiam et qualitatem ab ipso
 » Episcopo carceris poena, suspen-
 » sione ab ordine, ac inhabilitate
 » ad beneficia obtinenda, aliisve
 » modis iuxta sacros canones pu-
 » niantur. *Episcopi quoque, quod*
 » *absit, si ab huiusmodi crimine*
 » *non abstinuerint, et a synodo*
 » *provinciali admoniti se non emen-*
 » *daverint, ipso facto sint sus-*
 » *pensi, et si perseverent, etiam ad*
 » *Sanctissimum Romanum Ponti-*
 » *ficem ab eadem Synodo deferan-*
 » *tur, qui pro qualitate culpae,*
 » *etiam per privationem, si opus*
 » *erit, in eos animadvertat.* »

Porro contra nefandum crimen
 tantam auctoritatem Tridentini Pa-
 tres Episcopis concessere ut hi
 strenue illud e propriis Dioecesibus
 eliminare satagant, neque in re
 agenda aut opibus, aut auctoritate,
 aut familiae splendore deterrean-

tur, ulloque ducantur humano re-
 spectu. Incredibile enim dictu est,
 quot quantaque mala eiusmodi pa-
 riant ecclesiastici praesertim si pa-
 rochi, aut quomodolibet animarum
 curam gerentes; quot scandalis,
 detractionibus, peccatis aditum ape-
 riant; eorum causa devotio refrige-
 scit, continentiae virtus deridetur,
 Sacerdotum praedicatio spernitur, et
 fides aliquando amittitur. Ita ut
 nulli labori vel incommodo Epi-
 scopi parcere debent, ut id exe-
 quantur quod Tridentini Patres ver-
 bis adeo gravibus, poenisque adeo
 severis faciendum mandant.

At ad rem nostram accedamus.
 Concubinitus proprie dictus, in-
 quit S. Alphonsus III *n. 455*, est
 concubitus soluti cum soluta (im-
 proprio vero cum uxorata vel uxo-
 rato) dummodo habeantur invicem
 uxorio modo, sive in unamet domo,
 sive in alia. Qua de causa concu-
 binarii illi sunt intelligendi qui
 concubinas, aut fornicarias ad instar
 uxorum sive continuo, sive vage
 retinent, quamvis extra domum
 commorentur. Ita Giraldi.

Tridentini Patres antiquos cano-
 nes in re innovarunt, non novam
 legem tulere. Ecclesia enim quo-
 cumque tempore eiusmodi scelus
 detestata, poenas gravissimas in
 clericos incontinentes tulit. Cano-
 nes quis legere poterit apud Gra-
 tianum *Dist. 35 et 81*.

Porro ut huiusmodi Episcopi hanc
 suspensionem contrahant nedum
 debent antea a Synodo provinciali

moneri, sed monitione accepta post-
 habita, in crimine obstinati ma-
 nere. Igitur, nisi antea monitio
 praecedat, et in sordibus illis ob-
 stinatio, hac censura non tenentur.

Advertendum tamen est, Syno-
 dos provinciales raro celebrari, et
 quidem ob eiusmodi causas num-
 quam, cum hoc crimen nostris tem-
 poribus non subsistat, vel sit oc-
 cultum omnimodis.

Quid tamen si casu eveniret?
 Profecto tenenda est cl. Giraldi
 sententia, qui *Expos. Iuris. Pont.*
Part. 1, Sect. 332, nota V, ad
 metropolitanum eiusmodi monitio-
 nem spectare scribit: « Onus ad-
 » monitionis faciendae Episcopo
 » concubinitus reo, a concilio pro-
 » vinciali, iuxta praescriptum Tri-
 » dentini, et respectivae denun-
 » ciationis faciendae Summo Ponti-
 » fici, in casu insordescitiae in
 » concubinitu, cum hodie Conci-
 » lium provinciale, vel raro admo-
 » dum, vel numquam, iustis de
 » causis, non celebretur, crederem
 » idem onus spectare ad metropo-
 » litanum. »

Attamen ut eiusmodi monitio
 inferatur, concubinitus Episcopi
 debet esse quodammodo notorius,
 ita ut eius causa et Synodus pro-
 vincialis episcoporum celebretur,
 et monitio iuridica intimetur; quod
 sine notorietate facti, vel publico
 scandalo fieri non debet, cum sin-
 minus maius esset scandalum pro-
 ductum ab eiusmodi monitionibus,
 quam ab Episcopi concubinitu; no-

torium enim fieret cum fidelium scandalo, quod antea vel occultum, vel paucis notum erat. Nemo tamen putet Synodum provincialem trinam monitionem Concubinario Episcopo intimare debere, quo hic suspensionem incurrat; una enim sufficit, cum Concilium Tridentinum trinam non praescribat. Ita de cetero Bonacina *Disp. III, Punct. IV, n. 5*, et cum eo alii.

Si post acceptam monitionem Episcopus se emendat, ex. gr. concubinam dimittat, suspensione non ligatur; si autem in culpa sordeat, eam incurrit.

Attamen iure quaeritur quando Episcopus obstinatus censendus sit, et censura ligatus. Huic quaestioni Bonacina, *loc. cit. n. 6*, ita respondet: « Episcopum suspensione ligari, statim ac concubinam post admonitionem carnaliter cognoscit; tunc enim verificantur verba Concilii *suspendentes Episcopum, si ab huiusmodi crimine non se abstinerit, et a Synodo provinciali admonitus non se emendaverit*. Imo Suarez *Disp. 31, Sect. 6, n. 24*, et Alterius *Tom. 2, disp. 9, Cap. V*, existimant Episcopum affici suspensione, nisi statim, et absque morali dilatione tollat occasionem delicti et scandali, si adsit. »

Ut in re aliquid dicamus; certa omnino nobis videtur Bonacinae sententia; etenim eo in casu Episcopus se certe non emendavit, attamen tunc Suaresii et Alterii sententia est: etenim usque dum apud Episcopum

concubina manebit, vel ille huius domum frequentabit, et obstinatus in culpa habetur, et reapse est; quomodo enim emendatus haberi ille potest qui concubinam retinet, vel eam adit? Profecto qui amat periculum, peribit in illo, et peccato certe ille abhorre non est supponendus qui peccati occasionem apud se retinet. De cetero nemo Episcopum illum emendatum existimabit usquedum concubinam apud se retineat. Accedit quod Suaresii sententia in latis canonibus fundamentum habeat; canones enim praescribunt, ut Clerici fornicarii aut concubinarij concubinas dimittere debeant; Legantur hi Canones apud Gratianum *Dist. 81, Capp. 29, 30, 31*. et alibi; atque in ipso Tridentino Capite, quod recitavimus, de clericis enim agens inquit: *et si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur*; ita ut Patres expulsionem exigant. Id vero multo magis Episcopi agere debent.

Suspensio haec absolute posita est: *ipso facto sint suspensi*; nec ea determinari potest ex subiecta materia, ut praecedens; ideoque huiusmodi suspensus est habendus ab officio et beneficio; suspensio, scilicet, est totalis.

Manifestum autem esse putamus, ab ipso Metropolitano eiusmodi Episcopum ad Romanum Pontificem denunciandum esse, si, monitione posthabita, sese non emendaverit. Cui enim primum competit et alterum in re eadem competere debet.

CAPUT X.

Suspensione ab officio afficiuntur Sanctimonialium Praefectae, ni ante mensem Episcopum moneant ut exploret voluntatem puellae quae habitum suscipere, vel professionem emittere debet.

Eiusmodi suspensio censura non est, sed poena, quae continetur *Sess. XXV Cap. 17 de Regular. et Monial.* « Libertati professionis » virginum Deo dicandarum pro » spiciens Sancta Synodus statuit » atque decernit, ut, si puella quae » habitum regularem suscipere voluerit, non ante eum suscipiat, » nec postea ipsa vel alia professionem emittat, quam exploraverit Episcopus, vel eo absente » vel impedito eius Vicarius, aut » aliquis eorum sumptibus ab eis » deputatus, virginis voluntatem » diligenter, an coacta, an seducta » sit, an sciat quid agat, et si voluntas eius pia ac libera cognita » fuerit, habueritque conditiones » requisitas iuxta monasterii illius » et Ordinis regulam, nec non Monasterium fuerit idoneum, libere » ei profiteri liceat. Cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, teneatur Praefecta Monasterio eum ante mensem certiore facere. Quod si praefecta certiore Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit. »

Ut de hoc Capite pauca dicamus.

Bis Episcopus explorare debet puellae voluntatem; ante habitum susceptionem scilicet, et ante professionem. Id primum ex titulo Capituli patet: *Puella maior duodecim annis si habitum regularem suscipere voluerit, exploretur ab Ordinario, iterumque ante professionem.* 2. Ex ipsius Capituli verbis, *non ante eum suscipiat, nec postea professionem emittat.* 3. Ex facto; Episcopi enim bis puellarum voluntatem explorant, scilicet tum ante vestitionem, tum ante professionem. 4. Ex dubiis ad C. Congregationem Concilii delatis, de quibus infra. Id autem a principio declarare voluimus, ne quis verba Tridentini Capituli legens *Cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret*, putet a Monasterii praefecta monendum esse Episcopum solummodo ante professionem. Atqui et nunc eadem lex viget.

Etenim Constitutio *Neminem latet* a Pio Papa IX lata die 19 Martii 1857, in qua observanda etiam praecipit decreta Sacrae Congregationis super statu Regularium incipientia *Romani Pontifices et Regulari disciplinae* anno 1848 promulgata, qua professioni solemnium praemittenda praescribit vota simplicia, in quibus religiosus triennio permanere debet; illa, inquam, Constitutio utique pro viris vim habet, minime sed vero pro Sanctimonialibus, illis exceptis, quibus lex illa speciali decreto applicata fuit. Etenim in Collectanea Emi Card. Biz-

zarri pag. 792 disertis verbis affirmatur, latas circa vota simplicia leges unos viros regulares, non sanctimonialibus respicere: « Huiusmodi » lex de praemittendis votis simplicibus quoad Ordines et Instituta virorum lata fuit an. 1857, » quae statuit ut pro Monialibus » peculiaris positio in posterum » conficeretur, quaeque tamen locum cum non habuit. »

Qua de causa status sanctimonialium circa votorum emissionem etiam nunc regitur iuxta Concilii Tridentini decreta iis, ut diximus, exceptis sanctimonialibus, quibus vota simplicia ante professionem solemnem indulta fuere, ut ex. gr. die 19 Martii anni 1857 concessa fuerunt sanctimonialibus votorum solemnium degentibus in imperio Austriaco; tum anno 1864 sanctimonialibus a Visitatione B. M. Virginis nuncupatis existentibus in Archiepiscopatu Baltimorensi, ut patet ex Epistolis quae in cit. Collectanea habentur p. 791, 792.

Attamen observandum est, eiusmodi concessionem votorum simplicium ante solemnem professionem emittendorum datam fuisse non vi latorum decretorum et Pii Papae IX Constitutionis, sed vi particularium Rescriptorum; etenim sanctimonialibus a Visitatione nuncupatis indultum fuit, ut per quinquennium, non per triennium, in professione votorum simplicium manerent; sanctimonialibus vero in imperio Austriaco commorantibus

nullum tempus assignatum fuit quo in votorum simplicium professione manere deberent, sed tantum concessum ut antequam vota solemnia Deo nuncupent, vota simplicia, non tamen ultra vigesimum quintum expletum aetatis annum emittere possint. Idque ob peculiaria rerum adiuncta, et donec aliter provideatur.

Ex quibus sequitur, nec iis sanctimonialibus applicanda esse decreta Sacrae Congregationis super Statu Regularium, nec Pii IX Constitutionem, quam supra commemoravimus. Consequenter etiam pro iis immotum stare Concilii Tridentini decretum de monendo ante vestitionem et professionem solemnem a Monasterii praefecta Episcopo ut voluntatem puellae exploraturus adveniat.

Contendimus, scilicet, Praefectam non teneri eiusmodi monitionem Episcopo porrigere ante professionem votorum simplicium, cum ad id nulla lege obligetur, sed unice ante vestitionem et professionem votorum solemnium.

Id vero contendimus, etiamsi ad aliquas sanctimoniales extensa fuissent lata in re decreta pro viris regularibus. Etenim semper verum esset, circa eiusmodi monitionem faciendam per praefectam Monasterii Episcopo vigere etiam num Tridentini decretum, nulla lege ei fuisse derogatum, nec statutum ut Episcopus accedat ad explorandam voluntatem puellae in professione

votorum simplicium; legem scilicet non existere, et nemo aut peccato aut poenae sine lege subiiciendus.

Quisque vero intelligit, agi de sanctimonialibus proprie dictis, iis scilicet quae vota solemnia emittunt, et clausura perpetua obstringuntur; non autem de sanctimonialibus votorum simplicium; harum qua de causa Praefectae non tenentur, saltem sub suspensionis poena ab officio, monere Episcopum ante mensem, ut voluntatem exploret puellae quae vel habitum religiosum induere, vel professionem votorum simplicium emitte cupit; lex enim poenalis non potest extendi de casu in casum neque ob identitatem rationis.

Eiusmodi at obligationem nedum habent Praefectae sanctimonialium Episcopo subiectarum, sed etiam Monasteriorum exemptorum, atque superioribus regularibus subiectorum. 1. enim Tridentini Patres in lato decreto nullam nec faciunt nec faciendam exceptionem innuunt. Cum enim lex sit omnino generalis circa voluntatem puellarum ab Episcopo explorandam, atque decernant ut si Episcopus absit vel impediatur, eius Vicarius, aut alius ab eis deputatus ad explorandam puellae voluntatem accedere debeat, nulla de superioribus Regularibus facta mentione, ex hoc ipso apparet, ius eiusmodi Epi-

scopo competere etiam in Monasteriis exemptis.

Sed 2. adsunt etiam evidentissimae declarationes. Archiepiscopus Manilen. sequens dubium ad S. Congregationem Concilii detulit « Cum » Concilium Tridentinum Cap. 17 » de Regul. Sess. XXV decernat, » ut Episcopus bis examinet quae » moniales fieri volunt, primo scilicet, quando habitum suscipiunt, » secundo vero tempore professionis: an hoc etiam intelligatur in » Monasteriis superioribus regularibus subiectis? Et si Episcopus » eorumdem Rectores compellere » possit, ne habitum Novitiae dent, » nisi prius Episcopum certiores » faciant, ut puellae voluntatem » explorare faciat? S. Congregatio » respondit: ita esse intelligendum. » Quod decretum confirmatum fuit ab Urbano VIII die 9 Maii 1626.

Atque in *Suessionen.* 16 Septembris 1662 respondit: « ad Episcopum pertinere voluntatem virginum ad regularem habitum aut » ad professionem etiam in monasteriis exemptis admittendarum » explorare. »

Itaque si sanctimonialium Praefectae etiam exemptarum moneant in re ante mensem Episcopum, suspensione ab officio percelluntur: quae suspensio ad beneplacitum Episcopi perdurat.

